

→ Må vi se din masteropgave?

Gymnasieforskning skriver også om underviseres masteropgaver. Har du skrevet en interessant opgave, som dine kolleger kan lære af, og som vi må interviewe dig om, så send en mail til redaktionen@gymnasieforskning.dk

Læsernes opgaver

Elever efterspørger præcision i traditionel skriftlig feedback

Hverken et blodrødt hav af kritik eller generelle vurderinger er blandt favoritterne, når stx- og hf-elever vurderer den respons, de får på deres skriftlige afleveringer i eksperimentelt arbejde i naturfag. Til gengæld er de glade for den mest udbredte måde, lærere giver feedback på, med kommentarer i margin og en sammenfatning til sidst. Det viser en masterafhandling, som naturfagslærerne **Lisbeth Birch Jensen** og **Lars Hansen** fra fynske Mulernes Legatskole har lavet. Selv har de lært at være mere systematiske og handlingsanvisende i deres feedback.

Af Annette Haugaard

Hvad har I undersøgt?

Lisbeth Birch Jensen: "Vi har undersøgt, hvilke feedbackformer undervisere bruger i forbindelse med rapporter, afleveringer og andre skriftlige opgaver i eksperimentelt arbejde inden for naturfag på stx og hf. Samtidig har vi undersøgt, hvordan eleverne oplever den skriftlige feedback, de får, og om den motiverer dem til at fordybe sig og lære mere."

Om projektet

"Feedbackformer på Mølernes Legatskole" er et masterprojekt på Master i scienceundervisning ved Københavns Universitet fra maj 2019.

Hvem

Masterprojektet er lavet af Lars Hansen og Lisbeth Birch Jensen, der begge underviser i biologi, bioteknologi og kemi på stx og hf på Mølernes Legatskole i Odense.

Hvordan

- 243 skriftlige opgaver i relation til eksperimentelt arbejde i naturfag fra gymnasieelever er gennemgået for, hvilken type skriftlig feedback underviserne har anvendt. Opgaverne er trukket fra Lectio med tilladelse fra både lærere og elever.
- Tre lærere er efterfølgende interviewet om deres begrundelser for at vælge skriftlige feedbackformer, der adskilte sig fra majoriteten.
- 596, eller 77 procent af skolens stx- og hf-elever med naturfag, svarede på 11 survey-spørgsmål om deres vurdering af, hvilke feedbackformer de foretrækker og bliver fagligt motiverede af.
- Seks stx- og hf-elever på tværs af årgange deltog efterfølgende i to semistrukturerede fokusgruppeinterviews om, hvad de bruger skriftlig feedback til, om det motiverer dem til faglig fordybelse samt om deres holdning til karakterer.

"Jeg vil gætte på, at vi er mange gymnasie-lærere, der har godt af at blive mindet om, at vores feedback skal være mere præcis, så eleverne umiddelbart forstår, hvad de skal gøre anderledes eller fordybe sig mere i."

Lars Hansen

Hvad skyldes jeres interesse for feedback?

Lars Hansen: "Naturfaglige gymnasie-lærere bruger utrolig meget tid på at rette og give feedback på skriftlige opgaver. Alligevel har jeg selv en oplevelse af, at den enkelte elevs opgaver ofte rummer de samme problemer og fejl igen og igen. Man kan ikke lade være med at spørge sig selv, om feedbacken egentlig bliver brugt og har relevans, eller om det er helt omsonst."

Lisbeth Birch Jensen: "Jeg var også nysgerrig efter, om mine yngre kolleger bruger andre feedbackformer end kommentarer ude i marginen, som jeg selv bruger mest. Det var vel en tvivl på, om jeg gør det godt nok, for selvom vi arbejder langt mere tværfagligt i dag som gymnasie-lærere, og der er ændret på kulturen med at køre sit eget løb i klasse-lokalet bag en lukket dør, så deler vi sjældent erfaringer, når det kommer til feedback. Det viser sig, at der er lavet et hav af undersøgelser om, hvilke feedbackformer der virker, og hvilke man burde bruge, men vi har ikke fundet undersøgelser om, hvad gymnasie-lærere rent faktisk gør i praksis. Det skyldes måske, at det tidligere var vanskeligt at få adgang til opgaverne, men nu, hvor de ligger digitalt, er det blevet nemmere."

Hvilken slags skriftlig feedback viser det sig, at elever får?

Lars Hansen: "Tre fjerdedele af de afleveringer, vi gennemgik, var vurderet med kommentarer undervejs og afslutningsvis. På den ene side er det måske forventeligt, fordi det er en klassisk metode, mange kender fra deres skolegang og uddannelse, og på den anden side er det også overraskende, at den traditionelle tilgang er så massiv, og at feedbackformen dermed ikke er udviklet i takt med eksempelvis nye teknologiske muligheder. Kun en enkelt af vores kolleger brugte ind imellem audiovisuel feedback i form af screencast, som er en videooptagelse med feedback."

Lisbeth Birch Jensen: "Den største afvigelse fra normen fandt vi i fysikfaget, hvor lærerne på vores skole også er yngre. De bruger hyppigere den processuelle feedbackform genafleveringer, hvor eleverne får mulighed for at anvende lærerens vurdering til at gøre deres aflevering bedre. De bruger også oftere retteskemaer og fokuspunkter, som hjælper eleverne til at fokusere på udvalgte og væsentlige elementer i opgaven."

Hvilken feedbackform foretrækker eleverne selv at få?

Lisbeth Birch Jensen: "De vil helt generelt allerhelst have den traditionelle feedback med kommentarer, som de også typisk får, så måske er deres svar udtryk for, hvad de er vant til. Det, eleverne går allermest op i, er, om de kan forstå lærerens feedback, og så er formen mindre vigtig. De har svært ved en generel feedback, der ikke er tekstnær, for så drukner de enten i røde streger eller har vanskeligt ved at oversætte kommentarerne til, hvilke konkrete handlinger de skal gøre anderledes næste gang. Desuden er det meget tydeligt, at eleverne går op i, om de oplever at få en individuel feedback, eller om kommentarerne i deres øjne bærer præg af at være standardiserede. Det sidste tager de ikke rigtig alvorligt, og de giver udtryk for, at det virker demotiverende, og som om lærerne har været lidt dovne."

Lars Hansen: "Vi har spurgt eleverne, om de bruger lærerens feedback, og det svarer otte ud af ti elever ja til. Det matcher nu ikke helt min oplevelse fra hverdagen, hvor jeg har svært ved at få øje på, at min feedback rykker eleverne markant i deres efterfølgende afleveringer. Så måske svarer de primært på, hvad de tror, at vi som lærere gerne vil høre! Det er kun fem til ti procent, der indrømmer, at de ikke bruger deres feedback."

Hvilken rolle spiller karakterer som feedbackform?

Lisbeth Birch Jensen: "Ingen af de opgaver, vi undersøgte, blev alene vurderet med en karakter, og i første omgang var vi heller ikke så optagede af karakterer, men det viste sig undervejs, at det fylder meget for eleverne. Der blev givet karakterer som en del af feedbacken i knap hver tredje aflevering, og derudover er der i ti procent af opgaverne en slags prosakarakterer med ord som 'meget fint', 'fint', 'acceptabelt' og 'uacceptabelt'."

Lars Hansen: "Eleverne oplever, at karakterer i form af et tal tydeligt fortæller, hvilket fagligt niveau de ligger på. Det er en ydre motivation, som mange er begejstrede for. Seks ud af ti stx-elever svarer, at de foretrækker karakterer, og det samme gør hver anden hf'er, hvilket er tankevækkende, fordi de ikke er vant til så mange karakterer. Det er dog også tydeligt, at karakterer har en tendens til at overtrumfe andre kommentarer, så eleverne kun hæfter sig ved tallet, og dermed kan karakterer fjerne den formative ambition med andre typer feedback."

Hvordan har jeres opgave påvirket jeres eget arbejde?

Lisbeth Birch Jensen: "Jeg tænker mere over, hvilken feedback jeg giver, og hvordan jeg får den største effekt på kortest mulig arbejdstid. Jeg er begyndt i højere grad at bruge retteskemaer, og det er mine elever glade for, fordi det bryder deres læring op i

Sådan sagde eleverne

"Generelt er feedback rigtig motiverende. Det er svært at forbedre noget, hvis man ikke konkret får kritik. Til gengæld har jeg rigtig mange lærere, som er meget sløsedede. Ti mennesker kan få nøjagtig samme feedback ord for ord. Det er ikke for at være ond og led, men halvrettede opgaver er bare rigtig demotiverende."

"Jeg kan godt lide feedback, hvor læreren har skrevet, om man har opfyldt kravene til opgaven, og de steder man ikke har, der skriver de, hvad man mangler. Det giver en bedre motivation, hvis læreren også skriver, hvad der er godt ved opgaven, og det synes jeg ikke, de altid gør."

"Jeg foretrækker både en karakter og en note. Det hjælper på min motivation. Hvis du har fået 7, så kunne du have ramt et 10-tal, hvis du havde gjort sådan her, eller bliv ved med at gøre det her i dine afleveringer. Det hjælper min motivation."

"Screencast er en virkelig god løsning, for så kommer de rigtig meget i dybden i stedet for at skrive korte sætninger."

"En karakter giver et lidt bedre billede og er med til at motivere til at gøre det bedre. Det er rart med kommentarer, men det kan også ofte være ret uhåndgribeligt."

"Det ville være rart med feedback uden karakter. Jeg fokuserer nemlig kun på karakteren, og derfor glemmer jeg ofte feedbacken."

delelementer. Det giver også mig en større sikkerhed og systematik, fordi jeg får præciseret, hvad hver enkelt elev er god til og mindre god til, så jeg bedre kan følge deres progression konkret. Jeg troede i første omgang, at det ville være yderst tidskrævende at gøre noget andet end at kommentere i marginen, men det fungerer."

Lars Hansen: "Min værktøjskasse er blevet større, og jeg er blevet bevidst om at lave længere, mere uddybende kommentarer og forholde mig mere til, hvad der giver mening for den enkelte elev. Nogle skal stryges med hårene for at blive motiveret, mens andre foretrækker feedbacken lidt mere råt for usødet. Undersøgelsen har også inspireret mig til at afprøve peer-feedback, hvor eleverne giver hinanden feedback på afleveringer med en rammesætning af, hvad de skal fokusere på."

Hvad kan andre gymnasielærere lære af jeres fund?

Lisbeth Birch Jensen: "Ligesom på mange andre didaktiske områder er variation gavnligt, når det kommer til feedback, så jeg vil opfordre til, at man tør eksperimentere med forskellige typer feedback. Man kan aldrig ramme alle elever med én form, så selvom retteskemaet og fokuspunkter for eksempel er læringsorienterede og brugbart handlingsorienterede for mange, vil de også blive trætte af kun at få feedback på den måde."

Lars Hansen: "Jeg vil gætte på, at vi er mange gymnasielærere, der har godt af at blive mindet om, at vores feedback skal være mere præcis, så eleverne umiddelbart forstår, hvad de skal gøre anderledes eller fordybe sig mere i. Og så kan man tage det helt roligt, hvis man primært laver traditionel feedback med kommentarer i marginen, for det betyder, at man er helt normal og gør det samme som de fleste af sine kolleger!" ●

Læs mere på Gymnasieforskning.dk

- 📖 Formativ feedback og ny undervisningspraksis: Anke Piekut.
- 📖 Elektronisk feedback fremmer elevers sprogtilegnelse: Interview med Hanne Wachter Kjærgaard.
- 📖 Feedback som en integreret del af undervisningen – en vidensopsamling: Sarah Richardt Schoop mfl.
- 📖 Formativ evaluering styrker elevernes læring: Podcast med Jens Dolin.